

Prosedyre 11

Kriterier for uttak og bruk av prøvemateriale

1. Prosedyrens formål

Denne prosedyren beskriver de ledd i prosessen som kan resultere i uttak og bruk av prøvematerialet. Prosedyren er beregnet på Ekspertgruppens vurdering og behandling av søknader om uttak og bruk av prøvemateriale, og arbeidene CIENS v/Miljøprøvebanken (heretter Miljøprøvebanken) gjør i forbindelse med dette. Føringsene for dette er gitt i dokumentet *Retningslinjer for drift av nasjonal miljøprøvebank* (Klif, 29. oktober 2012).

2. Parter, roller og saksgang

Miljøprøvebanken lager forslag til relevante prosedyrer og avtaler (foreliggende prosedyre; Prosedyre 12: Effektivering av uttak av prøvemateriale; Avtale om uttak og bruk av prøvemateriale) og sørger for at disse blir behandla og anbefalt av Ekspertgruppa. I tillegg skal Miljøprøvebanken og Ekspertgruppa på eget initiativ vurdere om prosedyrene fungerer etter hensikten og eventuelt foreslå endringer i disse.

Hendelsesgangen i en søknadsprosess skal være:

- 1) Miljøprøvebanken publiserer på sin hjemmeside oversikt over tilgjengelig prøvemateriale med tilknyttede metadata, betingelser for uttak, søknadsprosedyre, søknadsskjema, søknadsfrister og annen informasjon relevant for potensielle interessenter (søkerne).
- 2) Interessentene sender søknad om uttak av prøver til Miljøprøvebanken via søknadsskjema for dette.
- 3) Miljøprøvebanken systematiserer søknadene, og etterspør eventuell tilleggsinformasjon nødvendig for videre saksbehandling.
- 4) Miljøprøvebanken framlegger søknadene for Ekspertgruppa seinest to uker før deres møte for vurdering av søknadene.
- 5) Ekspertgruppa vurderer søknadene på et eget møte, og avgjørelsen begrunnes skriftlig på et eget skjema.
- 6) Miljøprøvebanken oversender utfallet av søknadene med vurderinger til søkerne.
- 7) Miljøprøvebanken oversender søkerne med innvilgede søknader «Avtale om uttak og bruk av prøvemateriale» for signering, og det ene returnerte og signerte eksemplaret arkiveres.
- 8) Miljøprøvebanken iverksetter uttak av prøver for søkerne (Prosedyre 12. Effektivering av kontrakt av prøvemateriale).
- 9) Det gis ikke adgang til å påklage ekspertgruppens avgjørelse.

3. Informasjon om Miljøprøvebanken, prøvematerialet og søknadsprosessen

Det er en forutsetning at målgruppa har kunnskap om Miljøprøvebanken og hvilket materiale som er tilgjengelig.

Informasjon om Miljøprøvebanken, prøvemateriale som er tilgjengelig for uttak, praktiske opplysninger om søknadsprosessen, kriterier som søknader vil bli vurdert mot, samt betingelser for uttak og bruk av prøvemateriale skal være allment tilgjengelig på Miljøprøvebankens hjemmeside.

Søknad om uttak av prøver kan sendes Miljøprøvebanken fortløpende. Til søknaden benyttes et eget søknadsskjema med eventuelle tilleggsopplysninger som vedlegg.

Miljøprøvebanken kan innhente supplerende skriftlig informasjon før søknadene sendes til behandlingen i Ekspertgruppa.

Hvis det til enkelte interessenter gis informasjon om materiale utover det som er tilgjengelig på hjemmesiden, skal denne informasjonen omgående gjøres allment tilgjengelig.

4. Ekspertgruppas oppgaver

Ekspertgruppa skal:

- Vurdere søknader om uttak av prøver fra banken, og beslutte hvilke prosjekter som skal få ta ut prøver av banken
- Evaluere og forbedre faglige retningslinjer for uttak av prøver
- Utarbeide krav for rapportering fra prosjekter tilbake til bankens database
- Kartlegge forvaltningsbehov
- Vurdere om det skal være frister, og eventuelt hvilke for søknader om uttak.
- Ekspertgruppa skal lage årsrapport til Miljødirektoratet. Her gis blant annet oversikt over saker som er behandla, samt statistikk over søknader om innskudd og uttak av prøvemateriale.

5. Kriterier for vurdering av uttak og bruk av prøvemateriale

Kriterier som søknader om uttak av prøver skal vurderes opp mot:

- Prosjektene må være relevante for miljøvernforvaltningen
- Prosjekter med tidstrender for nye miljøgifter skal prioriteres
- Det kan være nødvendig med strengere restriksjoner for uttak av enkelte prøvetyper. Dette kan for eksempel gjelde prøver det er lite av, enten av matriks eller på lokalitet.
- Prøvene skal i første rekke brukes for retrospektive analyser og effekter av nye miljøgifter
- Prosjekter som skal belyse nye problemstillinger eller nye kunnskapsbehov ved etablerte miljøgifter kan vurderes, så som ny innsikt i mekanismer og sammenhenger i økosystemer
- Søkere må kunne dokumentere høy kompetanse om miljøgifter og spesielt innenfor det tema prøver ønskes brukt

- Søkere må kunne dokumentere finansiering, eller få innvilget søknad om prosjektmidler innen gitt dato. Finansiering fra NFR og EU kan vektlegges.

Innen forvaltning og forskning skal resultatene kunne være relevant for en eller flere av punktene under:

- Internasjonale avtaler og konvensjoner
- Vurdere geografisk utbredelse av nye miljøgifter
- Belyse en tidstrend
- Være en referanseverdi
- Brukes nasjonalt og internasjonalt for sammenligning og samarbeid

6. Ekspertgruppas behandling av søknader

Ekspertgruppa vurderer alle søknader i henhold til retningslinjene og kriterier beskrevet i denne prosedyren. Behandlingen kan få tre utfall og disse behandles forskjellig:

- 1) Søknaden imøtekommes med begrunnelse og eventuelle krav eller forutsetninger utover standardbetingelser
- 2) Søknadsbehandlingen utsettes i påvente av supplerende opplysninger
- 3) Søknaden avslås med begrunnelse

Ekspertgruppa avgjør ved simpelt flertall hvilke søknader som imøtekommes. Hvert medlem, lederen inkludert, har én stemme.

7. Effektuering av Ekspertgruppas beslutninger

Miljøprøvebanken effektuere beslutningene. De tre mulige utfallene av Ekspertgruppas beslutninger, behandles forskjellig:

- 1) Beslutningen om innvilget søknad med standard betingelser og eventuelle tilleggsbetingelser meddeles skriftlig på vegne av Ekspertgruppa. Tilbudet har karakter av avtale som skal signeres av begge parter.
Referanse: Avtale om uttak av prøvemateriale.
- 2) Beslutningen med forespørsel om supplerende opplysninger meddeles skriftlig på vegne av Ekspertgruppa. Supplerende opplysninger skal gis skriftlig.
- 3) Beslutningen om avslag meddeles skriftlig på vegne av Ekspertgruppa. Eventuelle muntlige eller skriftlige henvendelser fra søker etter dette henvises til Ekspertgruppas leder.

8. Betingelser for uttak og bruk av prøvemateriale

Generelle retningslinjer og betingelser for uttak og bruk:

- Klima og miljødepartementet ved Miljødirektoratet har alle eiendomsrettigheter
- Forskningsmiljøer kan søke om uttak av prøver
- Det er ønskelig at norske forskningsmiljøer er deltakere i søknandskonsortier
- Prosjektene må ha en tilknytning til norske forvaltnings- og/eller forskningsinstitusjoner

- Miljødirektoratet kan gi føringer om forvaltningens behov for kunnskaper om miljøgifter. Miljøprøvebanken vil få en årlig orientering fra Miljødirektoratet om hvilke av miljøgiftene på den nasjonale prioritetslisten som har høyest prioritet
- Det er ikke en rettighet å få ut prøver
- Resultater skal rapporteres i henhold til «Prosedyre 12. Effektivering av uttak av prøvemateriale»
- Prøven skal kun overføres til søker under forutsetning av at prosjektet blir finansiert
- Ekspertgruppa kan formulere ytterligere betingelser
- Søker skal bekoste uttak fra banken og frakt av prøvene. En prisliste skal være publisert på bankens hjemmeside.
- Restmateriale skal ikke leveres tilbake til Miljøprøvebanken, men banken oppfordrer til videre bruk av dette. Videre bruk av materialet skal kun skje etter avtale med Miljødirektoratet.

9. Effektivering, oppfølging og dokumentasjon av kontrakter

Miljøprøvebanken skal etablere interne rutiner for hvordan Ekspertgruppas beslutninger om uttak av prøver effektiveres. Det gjelder blant annet både hvem som tar ut prøvene, hvordan de pakkes og sendes, oppdatering av databasen og føringer til utførende institusjon om rapportering av resultater tilbake til Miljøprøvebanken. Dette er beskrevet i «Prosedyre 12. Effektivering av uttak av prøvemateriale».

Referanser:

Miljøprøvebanken. Avtale om uttak av prøvemateriale. Versjon 1.0

Miljøprøvebanken. Prosedyre 12. Effektivering av uttak av prøvemateriale. Versjon 1.0

Retningslinjer for drift av nasjonal miljøprøvebank (Klif, 29. oktober 2012).